

ENKELE ANTWOORDEN

Op de Enkele Vragen, gesteld in de bijlage bij CB 192, febr. 1980, zijn vrij wat antwoorden binnengekomen. Hieronder volgen ze min of meer in volgorde van binnenkomst, met behalve de naam steeds ook het adres van de schrijver, zodat men desgewenst gemakkelijk contact met elkaar kan opnemen.

Red.

Het is natuurlijk erg moeilijk om te zeggen wat rijke vindplaatsen zijn, omdat dat ergpersoonlijk ligt (o.a. kollektieafhankelijkheid). Bovendien kan een strand wel soortenrijk zijn, maar dat hoeft dan nog niet per se fijn te zijn, want het kunnen best soorten zijn die men ook overal elders, maar dan in mindere mate kan aantreffen. Qua land- en zoetwatermollusken heb ik te weinig ervaring om iets zinnigs te zeggen. Bij mariene mollusken is mijn meest opvallende vindplaats tot nu toe het eiland Zakynthos aan de westkust van Griekenland, met diverse vindplaatsen, bv. Limni Keriou, met in een rustige baai levende soorten als Lepidopleuris cajetanus, Emarginula elongata, E. papillosa, Lithophaga lithophaga, Seila trilineata, etc. (totaal iets van 25 soorten of zo), Alikes met een mooi strand, met in de weinig aanwezige gruisbankjes vele soorten (totaal ong. 40) zoals Acinopsis cancellina, Apicularia decurtata, Goniostoma acicula, Cranilabium exilis, Ringula conformis, Rhizorus acuminatus, etc.

Wat ook een opmerkelijke vindplaats voor mij vormde, was Achmalvich Bay (Sutherland, West-Scotland), met vele minimale soorten in strand "zand", dat geheel bestond uit de resten van foraminiforen, ostracoden, bryozoën en mollusken. Het geheel was wel zeer tijdrovend om uit te zoeken (alleen met mikroskoop mogelijk), en de emmer met "zand" is dan ook nog niet voor ééntiende deel uitgezocht, alhoewel het materiaal uit '78 dateert. Soortenrijkdom van ong. 40, o.a. Montacuta substriata, Palliolum similis, Limatula subauriculata, Turtonia minuta, Caecum glabrum, Diaphana minuta, Spiratella spec., Skenea serpuloides, Skenopsis planorbis, Musculus spec. (juveniel), Hiatella arctica (juveniel), Neolepton sulcatulum, Kellia suborbicularis, Ammonicera rota, Moerella pusilla, Retusa truncatula, Cylichnina subcylindrica, ongedetermineerde Rissoacea, en nog vele wat grotere soorten.

Verder moet ik zeggen dat ik geen écht rijke vindplaatsen weet. Meestal is het hier wat, en een stuk verder weer wat, etc. Zo krijg je in de loop van de vakantie toch nog het nodige bij elkaar. Een suggestie nog: kennissen en vrienden die niet met de malakologie bekend zijn vragen om, als ze misschien op een strand komen, een hand met aanspoelsel of gruis mee te nemen. Dat kost hun weinig tijd, moeite, en meeneemgewicht, en het brengt ons vaak heel wat op. Dat weet ik uit ervaring met strandzand uit Bermuda, Bahama's, Billiton (Indonesie) en Maleisië.

Jan Willem Biskart,
Bilderdijkstraat 4 bis,
3532 VE Utrecht.

Ik heb beste herinneringen aan de stranden van Zandvoort tot IJmuiden (Bela turricula, Colus gracilis), Domburg, de Kaloot en zelfs de Zuiderzee- en Waddenstranden, alles in de jaren 1930-1940. En aan de witte stranden van de baai-van-Djakarta-eilanden, koraalstranden, de stranden van Wijnkoopsbaai, de Mangrove-"stranden", talloze soorten (1946-1953). De Griekse stranden waar ik was leverden zelden wat op, weinig soorten. Maar er zullen elders wel zeker mooie plekken zijn op de Griekse stranden.

L.J.M. Butot,
Friedhofkwartier 17,
Bilthoven.

- Zomer 1965 Vlissingen strand: purperslakken Thais lapillus.
 Zomer 1970 Pietersbierum (Noord Friesland) Waddenkust: veel verse witte dunschaal Abra alba.
 Winter 1975 Katwijk strand: veel tepelhoorns Lunatia catena tussen aangespoelde rommel.
 Febr. 1977 Noordwijk strand: veel volledige verse afgeknotte gapers Mya truncata.
 Zomer 1977 Harlingen vanaf vissersschepen: kapotte noordhoorns Neptunea antiqua. De levende dieren zijn uit het net op ijzeren dek gesmeten, en daardoor haast alles de mondopening stuk.
 Maart 1978 Noordwijk strand: veel levende volledige gewone kokkels Cardium edule.
 Nazomer 1978 Lauwersoog vanaf vissersschepen. Vangst in Deense Bocht. Tepelhoorntjes Polinices alderi. Zeespinnen oftewel Michelinmannetjes. Pelikaansvoeten Aporrhais pespelicani Noordkromp Arctica islandica Gari fervensis.
 Maart 1978 Barbados, West Indië. Ca. 70 soorten.
 Oktober 1979 Ameland N.W. strand: veel juveniele strandgapers Mya arenaria, veel scheden Ensis ensis en Ensis siliqua.

J.E. Mollema,
 Ferd. Bolstraat 17,
 8932 JK Leeuwarden.
 tel. 05100-22606

Hieronder volgen enige vindplaatsen met de data. De hoeveelheid soorten per vindplaats kan ik helaas niet verstrekken. De voor mij interessante vondsten zijn dubbel onderstreept.

- 30-6-71. Carteret, Normandië, Frankrijk. Op het wad naast het haventje.
 In gruis: Astarte triangularis - Turbonilla - Alvania - Odostomia - Rissoa.
 15-5-72. Port Guen, Belle île, Bretagne, Frankrijk.
 In gruis: Alvania - Caecum - Mangelia - Cingula - Lacuna - Divaricelli divaricata - Gouldia minima.
 18-5-72. Plougastel, Bretagne, Frankrijk. In slib naast het haventje.
Lutraria (doubletten) - Turritella communis, zeer grote exemplaren - Dentalium.
 Juli '73. Alvor, Algarve, Portygal. Op het strand bij Torralta en in de lagune.
Amyclina pfeiferi - Cymbium olla - Venus fasciata - Solecurtus strigillatus - Jujubinus strigosus - Aporrhais pespelicani - Mesalia brevis - Thracia - Cardium - Patella - Glycymeris - keverslakken en ca. 100 andere soorten uit gruis. Een heel goed strand!
 December '75. Los Americanos, Tenerife zuid. Can. eil.
 Op stenen prachtige Patella - Pinna spec. - Mitra cacinata - Coralliophila - Monodonta atrata Gibbula candei. Onder stenen kleine hoeveelheden gruis met vele soorten: Alvania - Cingula - Rissoa - Bittium.
 Juli '76. Dingle, Ierland.
Chlamys varia, een zeer grote paarse variëteit - Ensis siliqua, ca. 22 cm - Venerupis.
 " " Ventry harbour, Ierland.
 Veel gruis (nog niet uitgezocht) met Musculus soorten. Pinna (één exemplaar).

- December '76. Riposto, Sicilië. In het haventje.
 Levende exemplaren van Murex trunculus en M. brandaris,
 van Naticarius millepunctatus en N. hebraeus en van
Epitonium. Lege schelpen van Chlamys flexuosa - My-
tilaster - Colubracia reticulata - Fusinus - Raphitoma -
Chauvetia - Gibbula fanulum - zeer veel doubletten van
Papillicardium papillosum. Een zeer goede vindplaats.
- " " . Naxos (bij Taormina), Sicilië. Achterin het haventje.
 Mooi gruis met veel Gibbula - Alvania Rissoa en
Smaragda viridis. Gruis nog niet geheel uitgezocht.
- " " . Ten westen van Gela, zuid Sicilië.
 Levende exemplaren van Glycymeris - Ostrea - Mactra -
Murex trunculus - Solen marginatus - Neverita josephina.
 Lege schelpen van Donax - Galeodea echinophora.
- April '77. Ajaccio, Corsica. Op de weg naar Sanguinaires.
 Veel gruis (nog niet uitgezocht) in de baaitjes. Veel
Trivia pulex.
- Juli '77. Schotland, Loch goilhead, oever tegenover deze plaats,
 zover mogelijk richting zee rijden.
 Vele exemplaren van Modiolus modiolus - levende Mya
truncata - Astarte.
- October '78. Haven van Granville (oude droogvallende haven),
 Normandië, Frankrijk.
 Vele doubletten van Chlamys opercularis - C. varia -
C. lineata - Glycymeris glycymeris Venus verrucosa -
Ostrea edulis (zeer grote exemplaren) - Pecten jacobus -
Ocenebra aciculata.
- December '78. Ghajn Tuffieha bay, Malta.
 Prachtig gruis met Cythara - Emarginula - Turbonilla -
Alvania - Trimusculus garnotti.
- " " . Marsaxlokk-haven, Malta.
 Levende Gibbula umbilicaris. Naast de haven is een
 soort strandje met veel, maar nogal verweerd gruis.
- April '79. Herm. Kanaaleilanden. De Shell Beach.
 Vele levende exemplaren van Venus fasciata - V. casina -
Dosinia exoleta - Venus verrucosa - Venerupis soorten.
 Losse kleppen van Galeomma turtoni. Schelpen van
Epitonium clathratulum - Erato voluta - Capulus hunga-
ricus - Chlamys distorta - Tellina soorten. Veel nog
 niet uitgezocht gruis. Een van de beste stranden, maar
 nogal druk bezocht.

H.F.A. Huneke,
 Spaansevaartstr.115,
 2022 XC Haarlem N.
 tel. 023 - 264542

Denemarken: Jutland:

- Strand ten N. van een baai ten N. van Frederikshavn, aan de oostkust.
- Aalboek, aan de oostkust.
- Kandestederne, aan de westkust.

Nederland:

- Ameland.
- Domburg, Cadzand.

Frankrijk:

- Dinard, noordkust Bretagne, met drie stranden: Plage de Prieuré, de l'Écluse, de St. Énogat.
- St. Jacut, noordkust van Bretagne.
- Diverse baaien en inhammen van Bretagne.
- Oostkust van Ile d'Oléron: Le Château d'Oléron.
- Boyardville.
- Ile d'Yeu via Fromentine.
- Ile de Ré, hier de zw. kust via La Rochelle-pont
- Oostkust van Ile de Noirmoutier: Bois de la Chaize.
- Fromentine ten Z. van de embarcadère Vendée.
- La Faute sur Mer, Vendée.

Duitsland:

- Harz gebergte, Lautenthal oben am Berge, Onder Carboon, fossiele Posidonomya.

Marokko:

- Agadir.

Spanje:

- Gyon, gruis.

Ierland:

- Strand van Tern Island. Moeilijk bereikbaar, boot nodig.

Groot-Brittannië:

- Eiland Herm in Het Kanaal.
- Engeland niet bezoeken want er is practisch niets te vinden: zuidkust Dawlish (alleen Shell Cove ten W. hiervan iets materiaal, doch alleen 's winters): evenmin Lyme Regis, ontzettend geringe kans: evenmin de noordkust van Wales: Rhyl en hele omgeving, alleen Red Wharf Bay verderop in westelijke richting, destijds makkelijk bereikbaar met bus die daar stopt(e).

A.W. Lacourt,
Merelstraat 33,
Leiden.

Mijn eerste excursie naar de Middellandse Zee was van 19-30 juni 1938. Het doel was Menton, aan de grens met Italië. Menton heeft een klein zandstrandje waar toen aardig wat was te vinden. Ik schat ca. 60 soorten te hebben verzameld. De rots Cap St. Martin leverde ook wel wat op. Van de landslakken zijn een twintigtal soorten verzameld.

De volgende excursie was naar Italië, Sestri Levante, van 29 mei tot 5 juni 1965. Wij waren daar al op 26 mei, vonden voor- eerst niets. Er is een kilometer lang zandstrand op rots, die steil in zee afdaalt. De golven slaan er woest op de rots. Aan- spoelen vanuit dieper water is niet mogelijk. Wel was er een uiterst dun stormlijntje gevormd, bestaande uit huisjes van land- slakken. Ze waren door de woeste golven onbeschadigd op het strand geworpen. Geen geschikt zandstrand om mariene schelpen te vinden. Zowat aan het einde van een bus-excursie wees de begeleidende hostess ons op een muur, waarin een doorgang met toegang tot een daarachter liggende baai: La Baia del Silenzio. Die tip was voor mij voldoende. Wat een verrassing wachtte ons daar. Een halfronde baai met prachtig zandstrand en lage rots- jes. Vele schelpen en gruis van goede kwaliteit. Voor badgasten

geen aantrekkelijk strand, geen muziek, geen eettentent. Voor mariene-mollusken-zoekers ideaal, rust, stilte, zuivere lucht. Of het na 15 jaar, dus heden, nog zo zal zijn kan ik U niet vertellen.

De dan volgende vacaties waren naar Mallorca, het grootste eiland der Balearen (1969 en 1970). We gingen meestal in februari, de maand waarin vele planten bloeien, de temperatuur heerlijk en het toeven goed is. Behalve aan Mallorca's noordkust, waar rotsen en bergen steil uit zee oprijzen, zijn aan de meeste stranden en baaien vele schelpen te vinden. Een honderdtal soorten zijn daar gemakkelijk te verzamelen. Mallorca, als pure kalkrots, levert bovendien een honderdtal soorten landslakken op. Naar mijn ervaring en smaak zijn februari, maart en april de beste maanden om dit prachtige eiland te bezoeken. Daarna wordt de hitte te groot en sterven de meeste planten af.

Daarna een vakantie aan Spanje's kust tussen Torremolinos en Benalmádena van half januari - half februari 1971. Het strand tussen Torremolinos en vlak voor het piertje van Benalmádena levert praktisch niets op. Dat zandstrand is ca. 2,5 km lang. Direct aan de andere kant van het piertje begint het echter. Vele schelpensoorten van goede kwaliteit, soms goed gruis. Elke dag opnieuw spoelt vers materiaal aan. Een strand vol verrassingen. Na een storm bv. was er zoveel zand weggevoerd dat alleen de kale rots zichtbaar was geworden en er pas boven de stormlijn weer zand aanwezig was. Zoals bekend is het getijverschil in de Middellandse Zee zeer gering, ca. 25 cm. Bij bovengenoemd piertje echter was een getijverschil van ca. 75 à 80 cm. Misschien de invloed van de nabijheid van de rots van Gibraltar. Om goede exemplaren van het aanwezige schelpmateriaal te kunnen verzamelen ging ik voor zonsopgang op weg. Dat was meestal om 7.30 uur. Dan kon ik de prachtigste zonsopgangen fotograferen en niet vertrapte schelpen verzamelen. Er waren daar veel Duitsers gelogeed. Die verzamelden ook, of liever zochten schelpen en vernielden daarbij veel. Vandaar mijn matineus bezoek aan dat strand. Maar het was wel de moeite waard. Of het nog zo is? ... Het aantal soorten schat ik op een 200. Hier heb ik niet naar landslakken gezocht.

In 1972 een vakantie naar Benidorm. Geen schelpen gevonden op een ca. 2 km lang zandstrand.

H.K. Brandhorst,
Hof van St. Pieter 39,
6721 TN Bennekom.

Hoewel op zuidelijk Tenerife (Canarische eilanden) weinig mariene schelpen aanspoelen, vond ik toch op de Playa de Troya, enkele km NW. van Los Christianos, ZW.Tenerife, en wat zuidelijk daarvan, niet op het zandstrand maar juist in geulen tussen laag-rotsachtige delen van het strand, een aantal interessante schelpen, die tot op geslacht gedetermineerd zijn:

Gastropoda: { Patella - Columbella - Cypraea - Haliotis - 2 soorten
{ Gibbula - Littorina (? saxatilis) - Mitra - Conus.

Pelecypoda: Arca - Spondylus - Cardita.

Verder nog twee niet gedetermineerde pelecypoda en de (inwendige) schelp van de inktvis Spirula.

W.J. v.d. Burg,
Beukenlaan 30,
5384 BG Heesch (N.Br.).

Het strand van Domburg is, wat de fossiele vondsten betreft, ongeveer anderhalf jaar geleden plotseling zeer sterk achteruitgegaan. Met name de brede laagwaterstranden aan de voet van (het begin van) de Westkappelse zeewering, eens terecht beroemd, zijn sindsdien nog slechts witte zandvlakten. De oorzaak van deze verandering is mij niet bekend. Theoretisch is het mogelijk dat de toestand even plotseling weer verbetert.

M.I. Gerhardt,
Herenstraat 16,
Domburg.
tel. 01188 - 2589